

[Holger Andersen.]

Naar man læser Artikel 1 i Lys af alle de Noter, som er udvekslet — og det skal man jo gøre —, saa er der ingen, der vil kunne paastaa, at Artikel 1 er klart affattet. Artikel 2 kan man sige noget andet om, skønt jeg beklager, at Artikel 2 har en, hvad skal jeg sige, en Slags antitetisk Form, idet der staar, at i Tilfælde af Stridigheder mellem Staterne maa disse kun løses — der staar ikke, at de skal løses ad fredelig Vej, men der staar kun, at de maa ikke løses ved andre end ved fredelige Midler. Jeg vilde have foretrukket den mere positive Form. Art. II er nogenlunde klar, men om Art. I kan dette ikke paa nogen som helst Maade siges.

Den politiske Betydning er i øvrigt i høj Grad kendetegnet af de forskellige Forbehold, som er taget, de Forbehold, som først toges i Noteskiftet mellem Frankrig og Amerika, det Noteskifte, der tog sin Begyndelse den 20. Juni 1927 for først at afsluttes den 26. Marts 1928. Og her vil jeg igen sige, at det havde været af meget stor Værdi at have optrykt blandt Bilagene ikke mindst den sidste franske Note med de 4 Forbehold, men navnlig det Kontradkast til Kelloggs endelige Udkast, som 8 Dage senere end det amerikanske overrakte de forskellige Stater fra fransk Side den 20. April 1928.

Men det Forbehold, som overskygger alle andre, det er det britiske Forbehold, det, som Sir Austen Chamberlain selv har kaldt den engelske Monroe-Doktrin, der oven i Købet ikke som den amerikanske Monroe-Doktrin er geografisk afgrænset: der findes visse Egne i Verden, hvor det britiske Riges Velfærd og Sikkerhed ikke kan taale nogen fremmed Indblanding — Ordene er med Omhu valgt saaledes, at de minder om Præsident Monroes Budskab til Kongressen i 1823, minder nøje om det.

Chamberlain mindede da ogsaa i sit Svar til Kellogg ligefrem om den amerikanske Monroe-Doktrin af 1823 og sagde, at ligesom Amerika har utvetydigt klare Interesser, hvis Tilførselsbetragtning som en uvenlig Handling, saaledes findes der i Verden visse Egne, hvor det britiske Riges Sikkerhed medfører, at man ikke kan taale fremmed Indblanding, tværtimod vilde denne Indblanding berettigede Storbritannien til — ja, det betyder jo Forbeholdet — at føre Krig til Selvforsvar. Jeg mener, det er det, der staar i denne Note.

Og hvad er det saa for visse Egne, der tænkes paa? Ja, det foreligger der ingen Definition af, og da Lord Robert Cecil en Gang i Foraaret i Overhuset begærede Op-

lysninger derom, fik han det Svar fra den britiske Udenrigsminister, at det vel ikke var formaalstjenligt paa det nuværende Tidspunkt at definere nærmere Rækkevidden af dette Forbehold. Dette kan formentlig kun forstås saaledes, at man dermed vil dække Vejen til Indien, og det vil altsaa sige alle de vigtige Stationer gennem Middelhavet fra Gibraltar over Malta og Cypern til Suez-Kanalen og derefter længere ud, den arabiske Halvø, den persiske Bugt, Afghanistan, hele Forterrænet til Indien — alt dette gøres altsaa til et Omraade, hvor fremmed Indgreb vil blive sidestillet med fremmed Indgreb i det af Monroe-Doktrinen beskyttede amerikanske Kontinent.

Netop i Lys af dette Forbehold er Sovjet-Ruslands Note saa overmaade interessant, thi den sætter netop ind der paa afgørende Punkter, og vi ser ogsaa ved denne Lejlighed hele den engelsk-russiske Modsætning tone frem. Vi ser tillige den meget stærke Understregning af, at hele det saakaldte Ikke-Angrebs- og Neutralitetssystem, som navnlig den russiske Udenrigsminister arbejder paa, i Virkeligheden kun tager Sigte paa at lægge et neutralt Bælte mellem Rusland og Storbritannien i Tilfælde af krigerske Forviklinger. Der nævnes netop med Henblik paa hele den storpolitiske Udvikling Nonaggressions- og Neutralitetstraktaterne med en hel Række af de Stater — Afghanistan, Persien o. s. v. —, der falder ind under den britiske Monroe-Doktrin, som er udformet i de to Svarnoter af 19. Maj og 18. Juli i Aar.

Det forekommer mig derfor, at den realpolitiske Baggrund desværre i høj Grad maa siges at sætte Spørgsmaalstegn ved, hvad man i givne Situationer kan vente af denne Traktat, sætte Spørgsmaalstegn derved, fordi, som sagt, baade Ordlyden i Art. I, og de Noteskifter, der er gaaet forud, i høj Grad skaber Uklarhed og netop ikke den Klarhed, man kunde ønske der maatte foreligge her.

Man kan jo ikke tænke sig, at nogen i denne Sal f. Eks. vilde hævde, at denne Traktat betød tilnærmelsesvis saa meget som det amerikanske, ganske vist private Initiativ, der blev taget forud for Folkeforbundsforsamlingen i 1924, da en af de Mænd, Prof. Shotwell, der ogsaa har en betydelig Andel i denne Traktats Tilblivelse, tog det berømte Initiativ, der blev saa stærkt drøftet under Forhandlingerne om Genèveprotokollen, og som faktisk øvede en ikke ringe Indflydelse paa Udformningen af den Del af Genèveprotokollen, der handler om Definitionen af Angriberen.